

DOI: <https://doi.org/10.34137/jilses.647511>

Geliş Tarihi: 15-11-2019

Received: 15-11-2019

Kabul Tarihi: 11-04-2020

Accepted: 11-04-2020

Makale Türü: *Araştırma Makalesi*

Research Type: *Research Article*

Teke, E., Yılmaz, E. ve Sürücü, A. (2020). İlkokul Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 6 (1), 24-38. <https://doi.org/10.34137/jilses.647511>

İlkokul Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Esra TEKE¹ Ercan YILMAZ² Abdullah SÜRÜCÜ³

Öz

Bu araştırmanın amacı ilkökullü öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modelindedir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Konya İli Selçuklu İlçesinde bulunan iki ilkökullü öğrenim gören 9-11 yaşları arasındaki 427 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada, Kişisel Bilgi Formu, Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ), Çocuklar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği-Yenilenmiş Formu (ÇSAÖ-Y) uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov Testi kullanılarak ölçülmüştür. Test sonucunda $p < 0,05$ bulunduğu için verilerin ya da dağılımın normal dağılım göstermediği görülmüştür. Non parametrik testler seçilmiştir. Verilerin analizinde, spearman korelasyon analizi, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, anneden ve babadan algılanan demokratik tutum ile sosyal kaygı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Anneden ve babadan algılanan otoriter tutum ile sosyal kaygı arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Cinsiyete göre, anneden algılanan demokratik tutum ve babadan algılanan demokratik tutum puanları anlamlı düzeyde farklılık göstermezken, anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan otoriter tutum ve sosyal kaygı puanlarının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Algılanan okul başarı düzeyine göre, sosyal kaygı puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği, anneden algılanan demokratik tutum, anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan demokratik tutum ve babadan algılanan otoriter tutum puanlarının ise anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumuna göre, anneden algılanan demokratik tutum ve babadan algılanan otoriter tutum puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği, anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan demokratik tutum ve sosyal kaygı puanlarının ise anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul öğrencileri, anne baba tutumları, sosyal kaygı

Examination of the Relationship Between Perceived Parental Attitudes and Social Anxiety Levels of Primary School Students

Abstract

The aim of this study is to determine the relationship between perceived parental attitudes and social anxiety levels of primary school students. In the research descriptive research method and relational survey model was used. The study group of this research consists of students studying in two primary schools in Selçuklu, Konya in 2017-2018 academic year. For the aim of the study, 427 students aged 9-11 were administered Personal Information Form, Parental Attitude Scale, and Social Anxiety Scale for Children-Revised. The suitability of the data for normal distribution was measured by using the Single Sample Kolmogorov Smirnov Test. As a result of the test, since $p < 0.05$ was found, data or distribution was accepted not to have normal distribution. To analyze the data, Spearman correlation analysis was used to test the significance between perceived parent attitudes and social anxiety scores. Mann Whitney U Test was used to examine whether perceived parental attitudes and social anxiety scores differed by gender. Kruskal Wallis H-Test was used to examine whether perceived parental attitudes and social anxiety scores differed according to their achievement levels in the school, having difficulty in making friends and having problems in family relations. According to the results of the study, there was no relationship between perceived democratic attitude from mother and father and social anxiety. A significant relationship was found between authoritarian attitude perceived from mother and father and social anxiety. There was no significant difference between the democratic attitude perceived by the mother and father according to gender a significant difference was found between the scores of perceived authoritarian attitude from mother, authoritarian attitude from father and social anxiety scores. While there was no significant difference between school achievement level and social anxiety scores, there was a significant difference between the scores of the democratic attitude perceived from mother, the authoritarian attitude perceived from mother, the democratic attitude perceived from father, and authoritarian attitude perceived from father. There was no significant difference between democratic attitude perceived by the mother and the authoritarian attitude perceived by the father according to the difficulty in making friends. Significant difference found between the authoritarian attitude perceived from mother, democratic attitude perceived from father, and social anxiety scores.

Keywords: Primary school students, parental attitudes, social anxiety

¹ Doktora Öğr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, esradogru1@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0002-8436-2169>

² Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, ercanyilmaz70@gmail.com, <http://orcid.org/0000-0003-4702-1688>

³ Dr. Öğr. Üyesi., Necmettin Erbakan Üniversitesi, asurucu@erbakan.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-1689-4366>

Giriş

Sosyal kaygı, kişinin yaşamı içerisinde pek çok alanda ortaya çıkarak bireyin yaşamını önemli ölçüde etkilemektedir. Sosyal kaygı bozukluğu, değerlendirilme kaygısı olarak da ifade edilebilmektedir (Sapmaz, 2011). Olumsuz değerlendirilme korkusu ve sosyal ortamlarda duyulan sıkıntı ile karakterizedir (Albano, DiBartolo, Heimberg & Barlow, 1995). Bireyin kalabalık ortamlarda küçük duruma düşeceği kaygısının sebep olduğu, davranışsal, fizyolojik, somatik, bilişsel ve psikolojik belirtilerin ortaya çıktığı, kişinin işlevsellik düzeyinde büyük oranda düşüşe neden olan bir rahatsızlıktır (Bal, Çakmak & Uğuz, 2013).

Sosyal kaygılı bireylerde davranışsal olarak kaçma, kaçınma, huzursuzluk, bulunduğu yerde donakalma, konuşma akışında bozukluk, koordinasyon bozukluğu görülebilmekte; bilişsel olarak normal zihinsel süreç işlevlerinin ya abartılmış hale gelmesi ya da normal işlevlerin tahribatı söz konusu olabilmekte; fizyolojik olarak çarpıntı, kalp atım hızında artış, bayılma hissi, kaslarda gerginlik, reflekslerde artma, yorgunluk hissi ve çabuk yorulma, titreme, iştahsızlık, sık idrara çıkma, terleme, ateş basması gibi belirtiler oluşabilmektedir (Yılmaz, 2013). Sosyal kaygı aşırı olduğunda sosyal çekilmeye, kaçınmaya ve normal gelişim açısından önemli, yaşa uygun aktivitelerden uzaklaşmaya yol açabilir (La Greca, Dandes, Wick, Shaw & Stone, 1988). Sosyal kaygı düzeyi yüksek olan bireylerde eleştirilmeye, olumsuz değerlendirilmeye, reddedilmeye aşırı duyarlılık, hakkını savunmada güçlük çekme, düşük benlik saygısı veya özgüven eksikliği de görülebilir (Sertelin-Mercan, 2007).

Sosyal kaygısı yüksek olan bireylerin, ebeveynleri aşırı koruyucu, ilgisiz, ihmalkar ve çocuklarını utandırma meylinde olabilmektedirler (Akt; Erkan, Güçray & Çam, 2002). Ebeveynlerin bu tutumları çocuğun kişilik yapısını etkileyebilmektedir (Kaya, 1997). Çocuğun kişilik yapısının şekil bulmasında ebeveyn tutumlarının büyük bir etkisi vardır (Çağdaş, 2012; Çapulcuoğlu & Gündüz, 2013; Jacobsson, Lindström, Von Knorring, Perris & Perris, 1980; Newman ve Newman, 2017). Çocuk yetiştirme tutumlarının farklılaşması sonucunda, farklı kişilik yapıları meydana gelebilmektedir (Symonds, 1939). Bundan dolayı kişilerde oluşan davranış yapılarının ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarındaki farklılıklardan meydana geldiği ifade edilebilir (Hamarta, Baltacı, Üre & Demirbaş, 2010).

Anne babalar çocuk yetiştirmede farklı tutumlar sergileyebilmektedirler. Anne-babanın yetiştirme tutumları demokratik, otoriter, duyarsız, mükemmeliyetçi, ihmalcı, hükmedici, cezalandırıcı, koruyucu veya reddedici özellik taşımalarına göre çocuk üzerinde çok farklı etkileri olabilmektedir (Arı, 2005). Demokratik yapıya sahip aile ortamlarında, çocukların kişiliğine saygı duyulmakta, kendisini geliştirmesine yardımcı olunmakta, çocuğa koşulsuz sevgi gösterilmekte, düşüncelerini ifade etmesine izin verilmekte ve bu düşüncelere değer verilmektedir (Bacanlı, 2002; Baumrind, 1966; Dokuzlu, 2016; Gökçedağ, 2001). Bu çocukların kendilerine güvenleri iyice yerleşmekte, sağlıklı bir kişilik yapısı geliştirmekte ve benlik saygıları yükselmektedir (Torucu, 1990). Oysa otoriter, ilgisiz ve reddedici bir tutum çocuğun özgüvenini azaltan, kişilik yapısına olumsuz etki eden bir tutumdur (Bostan, 1993). Bu tutumda, kuralları anne baba belirler, esneklik payı yoktur, çocuk her söyleneni yapmak zorundadır. Bu tutum içerisinde yetiştirilen çocuklar sessiz, dürüst, uslu, nazik olmasına karşın; küskün, utangaç, hayır diyemeyen, aşırı duygusal bir yapıya sahip olabilirler (Kulaksızoğlu, 2011; Yavuzer, 2000). Aynı zamanda bu çocukların sosyal kaygı düzeyleri de yüksek olabilmektedir (Hale, 2008).

Literatür tarandığında sosyal kaygı ve algılanan anne baba tutumları arasındaki ilişkiye dair bazı araştırmalar bulunmaktadır (Ayberk, 2011). Yurt içinde ve dışında ergenler üzerinde yapılan araştırmalarda sosyal kaygı düzeyi yüksek olan bireylerin ebeveynlerinin sosyal kaygı düzeyi düşük bireylerin ebeveynlerine göre demokratik tutumlar içinde olma oranlarının daha az, koruyucu ve otoriter tutum içinde olma oranlarının ise daha fazla olduğu gözlenmektedir (Erkan, 2002). Bulgular, ebeveyn yetiştirme davranışlarının, özellikle de ebeveyn reddinin değerlendirilmesinin, çocuk kaygısıyla pozitif ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Brown ve Whiteside, 2008). Ayrıca aile çalışmaları, kaygı bozuklukları ile ebeveyn yetiştirme stilleri arasında ilişkinin olduğunu göstermektedir (Bögels & Brechman-Toussaint, 2006). Literatürdeki verileri destekleyen, sosyal kaygı düzeyi yüksek olan ergenler üzerinde yapılan bir araştırmada ergenler, ebeveynlerini sosyal olarak izole eden, başkalarının görüşleri hakkında aşırı endişelenen, utangaçlıklarından ve düşük performanslarından utanç duyan bireyler olarak algılamışlardır (Caster, Inderbitzen & Hope, 1999). Yapılan çalışmalar, kaygılı çocukların ebeveynlerini, çocukları üzerinde aşırı kontrol kuran, fazla müdahaleci, yeterli şefkat ve sevgi gösteremeyen, fazla talepkar olarak tanımlamaktadırlar (Erkan ve diğ., 2002; Özyürek & Demiray, 2010). Çocukluk döneminde ebeveynleri tarafından devamlı olarak eleştirilen, hataları aranan, suçlanan, alay edilen, önüne setler konan kişilerin çoğu, kabul görmeme ve başarısız olma korkusu, düşük kendilik değeri ve kaygı bozuklukları yaşamaktadır (Yılmaz & Duy, 2013).

Çocukların anne baba tutumlarına göre sosyal kaygı düzeyleri yükselebilmektedir. Bu durum bireyin ergenlik, yetişkinlik yaşamında ve ilerleyen dönemlerde yaşamının sekteye uğramasına neden olabilmektedir. Kaynaklar kaygı düzeyi yüksek olan bireylerin kimlik sorunları, uyum problemleri yaşayabildiklerini ve iş yaşamlarında

sıkıntılarla karşılaşabildiklerini ortaya koymaktadır (Özyürek & Demiray, 2010; Peery, Jensen & Adams, 1985). Sosyal kaygı, günlük yaşamda ve toplumsal yaşamda bir problem olarak karşımıza çıktığı gibi birçok probleme, hatta normal dışı durumlara (depresyon, intihar gibi) da neden olabilmektedir (Bandelow ve diğ., 2004; Mehtalia & Vankar, 2004; Sübaşı, 2010). Yaşamı bu denli etkileyen sosyal kaygının nedenlerini bilmek ve önlemek büyük bir önem arz etmektedir.

İlkokul öğrencilerinin sosyal kaygı durumunun incelenmesiyle, bu durumu oluşturan etmenlerin istenmeyen sonuçlarını önlemek için okul, öğretmen ve aile işbirliği ile erken dönemde gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olunabilecektir. Ayrıca, çocuğun yaşamındaki ilk modelleri oluşturan ve çocuğun kişiliğinin inşasında en önemli etkiye sahip olan anne ve baba tutumlarını fark etmek, bu tutumların sosyal kaygı üzerindeki etkilerini görmek ve çeşitli değişkenlerin (cinsiyet, okul başarı düzeyi, arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumu) anne baba tutumları ve sosyal kaygı ile ilişkilerini incelemek literatüre önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu açıdan araştırma sonucundan elde edilecek bulguların anne baba tutumu ile sosyal kaygı arasındaki ilişkinin anlaşılmasına önemli katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Araştırma bulguları ışığında çocuklarda sosyal kaygının azaltılması için anne babaların tutumlarını fark etmelerinde ve düzenlemelerinde yardımcı olacaktır. Araştırma sonuçlarının değerlendirilerek, ilkökul öğrencilerine yönelik sosyal kaygının olumsuz etkilerinin önlenmesinde, ortadan kaldırılmasında ve ailelerle bu noktada iş birliğine gidilmesinde, ilgili birimlerin (aile, okul/öğretmen, rehber öğretmen) gerekli tedbirleri almasında ve müdahalelerde bulunmasında çalışmanın yarar sağlayacağı kanısı taşınmaktadır. Ayrıca, araştırma sonuçlarına dayalı olarak bireye/çocuğa sosyal kaygının azaltılması için verilecek psikolojik destekler, bireyin kendisini geliştirmesine imkan sağlayacak, başarı ve üretkenliğine katkıda bulunacaktır. Aynı zamanda araştırma bulgularının, çocuklarla çalışan psikolojik danışman, psikolog, öğretmen, sosyal çalışmacı ve araştırmacılara katkı sağlayacağı da düşünülmektedir. Bunların yanı sıra literatür tarandığında ergenler üzerinde sosyal kaygı ve anne baba tutumlarının etkisi ile ilgili çalışmalara rastlansa da (Akyıl, 2000; Caster ve diğ., 1999; Erkan, 2002; Erozkın, 2012; Özcan, Sübaşı, Budak, Çelik, Gürel & Yıldız, 2013) ilkökul öğrencileriyle sosyal kaygı ve anne baba tutumlarının birlikte çalışıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Kuramsal varsayımlarla ilgili geçmiş tahminlerin zıddına küçük sınıflarda daha fazla sosyal kaygı bildirilmektedir (Demir, Eralp-Demir, Türksöy, Özmen, E. & Uysal, 2000). Bu noktada yapılan bu çalışmanın alana önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, ilkökul öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
3. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri algılanan okul başarı düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2009). Bu modelde en az iki değişken arasındaki ilişki incelenir. Bu araştırmada da algılanan anne baba tutumları ve sosyal kaygı arasındaki ilişki bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Bu araştırmanın bağımsız değişkenini ilkökul öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları, bağımlı değişkenini ise sosyal kaygı düzeyleri oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Konya İli Selçuklu İlçesinde bulunan iki ilkökulda öğrenim gören 9-11 yaşları arasındaki 427 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki 427 öğrencinin 227'si (%53,2) kız, 200'ü (%46,8) erkektir. Araştırma kapsamında yapılacak çalışmayla ilgili gerekli izinler alınmış ve bu kapsamda ölçekler dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırma doğrultusunda ölçekler dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. İlkokul öğrencilerinin okuduğunu anlama ve cevap verebilme becerileri bu yaşlarda geliştiği ve araştırmada kullanılan ölçeklerin bu yaş grubuna uygunluğu dikkate alınarak araştırma 9-11 yaşlarındaki ilkökul öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, Kişisel Bilgi Formu, Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ), Çocuklar İçin Sosyal Kaygı Ölçeği-Yenilenmiş Form (ÇSAÖ-Y) kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından, öğrencilere ve ailelerine ilişkin sosyo-demografik bilgileri elde etmek amacıyla geliştirilen form, öğrencilerin cinsiyeti, okul başarı düzeyleri, arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumları ile ilgili bilgileri içermektedir.

Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ): 1986 yılında Polat tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, ebeveynlerin çocuklarına karşı tutumlarını ve çocukların ebeveynlerin davranışlarını nasıl algıladıklarını belirleyen bir değerlendirme aracı olarak tanımlanmıştır. Demokratik ve otoriter anne baba tutumunu yansıtan toplam 26 maddeden oluşan ölçekte, anne babalar için ayrı ayrı cevap kağıdı bulunmaktadır ve her madde iki seçenekten oluşmaktadır. Ölçeğin cevap formunda bulunan “annemin davranışına benziyor”, “annemin davranışına benzemiyor”, “babamın davranışına benziyor” ve “babamın davranışına benzemiyor” bölümlerinde otoriter tutumu yansıtan maddelere “1” puan, demokratik tutumu yansıtan maddelere “0” puan verilerek puanlanmaktadır. Ölçekte alınacak en yüksek puan 26’dır. Polat, ABTÖ’nün güvenilirlik katsayısını test-tekrar test yöntemiyle saptamıştır. Pearson Momentler Çarpımı tekniği ile hesaplanan değişmezlik katsayıları, anne için 0.83, baba için 0.88 olarak bulunmuştur. Ahi Evran Üniversitesinden iki uzmanın görüşü alınıp son hali verilen ölçeğin; İstanbul’da asıl örneklem grubunda yer almayan 100 öğrenci ile pilot uygulaması yapılmış ve baba tutumu alt ölçeği için KR 20 güvenilirlik katsayısı 0.70; anne tutumu alt ölçeği için KR 20 güvenilirlik katsayısı 0.68 olarak tespit edilmiştir (Polat,1986).

İlkokul öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı bu çalışmada ABTÖ’nün güvenilirlik katsayısı anne için 0.73, baba için 0.73 olarak bulunmuştur.

Sosyal Kaygı Ölçeği-Yenilenmiş Biçim (ÇSAÖ-Y): La Greca vd. (1988) tarafından geliştirilen, öz bildirime dayalı olan Çocuklar için Sosyal Kaygı Ölçeği-Yenilenmiş Biçim (ÇSAÖ-Y)’ in geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Demir vd. (2000) tarafından yapılmıştır. İlk hali 10 sorudan oluşan bu ölçek, 1993 yılında gözden geçirilerek 18 soruluk bir ölçeğe dönüştürülmüştür. Beş dereceli likert tipi yanıtlanan, öz bildirime dayalı bu ölçekte puanlar 18-90 arasındadır. ÇSAÖ-Y’nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, üç farklı okuldan 452 öğrencinin katılımı ile yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık Cronbach alfa katsayısı $\alpha=0.813$ olarak bulunmuştur. Ölçek, ilk uygulamadan bir ay sonraki test tekrar test korelasyonu ise $r=0.81$ olarak bulunmuştur. Tek tek maddelerin birbiriyle test-tekrar test korelasyonları $r=0,346$ ile $0,552$ arasında değişmekte olduğu görülmüştür. Ölçüt bağıntılı geçerliliğin (uyum geçerliliği) sınanması için Çocuklar için Sürekli Kaygı Envanteri uygulanmıştır. Bu ölçekle ÇSAÖ-Y iyi bir korelasyon göstermektedir ($r=0,5975$, $p<0.001$). Geçerlilik çalışması kliniğe başvurmuş sosyal fobi olgularıyla yapılmış, ölçeğin olguları normal kontrollerden ayırt edebildiği görülmüştür. ÇSAÖ-Y, çocuk ve ergenlerde sosyal kaygıyı ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olarak görülmektedir (Demir ve diğ., 2000).

İlkokul öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı bu çalışmada ÇSAÖ-Y’nin güvenilirlik katsayısı 0.77 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin normal dağılıma uygunluğu Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov Testi kullanılarak ölçülmüştür. Test sonucunda $p<0,05$ bulunduğu için verilerin ya da dağılımın normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bunun sonucunda verilerin analizinde Non parametrik testler seçilerek spearman korelasyon analizi, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı puanları arasındaki anlamlılığı test etmek için spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için Mann-Whitney U Testinden yararlanılmıştır. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı puanlarının algılanan okul başarı düzeylerine, arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için ise Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Analizler SPSS 18.00 paket programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerin anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, alt problemlere paralel olarak çalışmanın bulguları tablolar şeklinde sunulmuştur.

1. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiye ait analiz sonuçları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Algılanan Anne-Baba Tutumları ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler		Anneden Algılanan Demokratik Tutum	Anneden Algılanan Otoriter Tutum	Babadan Algılanan Demokratik Tutum	Babadan Algılanan Otoriter Tutum	Sosyal Kaygı
Anneden Algılanan Demokratik Tutum	r	1	0.247**	0.693**	0.165**	0.032
	p		0.000	0.000	0.001	0.513
Anneden Algılanan Otoriter Tutum	r		1	0.238**	0.758**	0.167**
	p			0.000	0.000	0.001
Babadan Algılanan Demokratik Tutum	r			1.000	0.225**	0.072
	p				0.000	0.139
Babadan Algılanan Otoriter Tutum	r				1	0.224**
	p					0.000
Sosyal Kaygı	r					1

p<,05

Tablo 1’de görüldüğü gibi anneden algılanan demokratik tutum ile anneden algılanan otoriter tutum arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde ($r=0,247$, $p<0,05$), babadan algılanan demokratik tutum arasında pozitif yönlü, iyi düzeyde ($r=0,693$, $p<0,05$), babadan algılanan otoriter tutum arasında pozitif yönlü düşük düzeyde ($r=0,165$, $p<0,05$) anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Anneden algılanan demokratik tutum ile sosyal kaygı arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r=0,32$, $p>0,05$).

Anneden algılanan otoriter tutum ile babadan algılanan demokratik tutum arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde ($r=0,238$, $p<0,05$), babadan algılanan otoriter tutum arasında pozitif yönlü iyi düzeyde ($r=0,758$, $p<0,05$), sosyal kaygı arasında da pozitif yönlü düşük düzeyde ($r=0,167$, $p<0,05$) anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Babadan algılanan demokratik tutum ile babadan algılanan otoriter tutum arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde ($r=0,225$, $p<0,05$), babadan algılanan otoriter tutum ile sosyal kaygı arasında pozitif yönlü zayıf düzeyde ($r=0,224$, $p<0,05$) anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Babadan algılanan demokratik tutum ile sosyal kaygı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($r=0,72$, $p>0,05$).

2. Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeylerinin cinsiyete göre farklılığına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Algılanan Anne-Baba Tutumları ve Sosyal Kaygı Düzeylerinin Cinsiyete Göre Farklılığına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Anneden Algılanan Demokratik Tutum	Kız	227	204.91	46514.50	20636.500	0.099
	Erkek	200	224.32	44863.50		
Anneden Algılanan Otoriter Tutum	Kız	227	196.55	44616.00	18738.000	0.002*
	Erkek	200	233.81	46762.00		
Babadan Algılanan Demokratik Tutum	Kız	227	206.29	46828.00	20950.000	0.162
	Erkek	200	222.75	44550.00		
Babadan Algılanan Otoriter Tutum	Kız	227	197.53	44839.00	18961.000	0.003*
	Erkek	200	232.70	46539.00		
Sosyal Kaygı	Kız	227	225.87	51271.50	20006.500	0.034*
	Erkek	200	200.53	40106.50		

p<,05

Tablo 2’de, çalışma grubunun cinsiyete göre anne ve babadan algılanan demokratik tutum, otoriter tutum ve sosyal kaygı düzeylerinin farklılaşması Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları doğrultusunda öğrencilerin cinsiyete göre anneden algılanan demokratik tutum (U=20636,500; p>0,5), babadan algılanan demokratik tutum (U=20950,000; p>0,5) puanlarının kızlar ve erkekler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Anneden algılanan otoriter tutum (U=18738,000; p<0,5) ve babadan algılanan otoriter tutum (U=18961,000; p<0,5) puanlarının erkek öğrenciler, sosyal kaygı (U=20006,500; p<0,5) puanlarının ise kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu durum erkek öğrencilerin, hem annelerini hem de babalarını otoriter olarak algıladıklarını, kızlar öğrencilerin ise daha fazla sosyal kaygı duyduklarını göstermektedir.

3. *Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri algılanan okul başarı düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?*

Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeylerinin algılanan okul başarı düzeylerine göre farklılığına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Algılanan Anne-Baba Tutumları ve Sosyal Kaygı Düzeylerinin Algılanan Okul Başarı Düzeylerine Göre Farklılığına İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Değişken	Algılanan Okul Başarı Düzeyi	N	Sıra ortalaması	Sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Anneden Algılanan Demokratik Tutum	Düşük	8	350.63	3	31.425	0.000*	Düşük-İyi, Düşük-Çok İyi, Orta-İyi, Orta-Çok İyi
	Orta	44	289.08				
	İyi	92	212.29				
	Çok iyi	283	199.02				
Anneden Algılanan Otoriter Tutum	Düşük	8	309.50	3	14.128	0.003*	Düşük-İyi, Düşük-Çok İyi, Orta-İyi, Orta-Çok İyi
	Orta	44	262.98				
	İyi	92	215.64				
	Çok iyi	283	203.15				
Babadan Algılanan Demokratik Tutum	Düşük	8	331.63	3	23.242	0.000*	Düşük-İyi, Düşük-Çok İyi, Orta-İyi, Orta-Çok İyi, İyi-Çok İyi
	Orta	44	271.47				
	İyi	92	225.83				
	Çok iyi	283	197.89				
Babadan Algılanan Otoriter Tutum	Düşük	8	313.13	3	11.044	0.011*	Düşük-İyi, Düşük-Çok İyi
	Orta	44	250.75				
	İyi	92	217.48				
	Çok iyi	283	204.35				
Sosyal Kaygı	1. Düşük	8	253.25	3	4.046	0.257	-
	2. Orta	44	223.99				
	3. İyi	92	230.85				
	4. Çok iyi	283	205.86				

p<,05

Tablo 3'te algılanan okul başarı düzeyine göre anne ve babadan algılanan demokratik ve otoriter tutum ile sosyal kaygı düzeylerinin farklılaşması Kruskal Wallis H testi ile analiz sonuçları görülmektedir. Analiz sonuçları doğrultusunda algılanan okul başarı düzeyine göre sosyal kaygı ($x^2=1,539$; $p>0,05$) puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği, anneden algılanan demokratik tutum ($x^2=31,425$; $p<0,05$), anneden algılanan otoriter tutum ($x^2=14,128$; $p>0,05$), babadan algılanan demokratik tutum ($x^2=23,242$; $p<0,05$) ve babadan algılanan otoriter tutum ($x^2=11,044$; $p<0,05$) puanlarının ise anlamlı düzeyde farklılaşmakta olduğu belirlenmiştir. Algılanan okul başarı düzeylerine göre gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda, anneden algılanan demokratik tutuma göre başarı düzeyini düşük ve orta algılayanlar ile iyi ve çok iyi algılayanlar arasında, anneden algılanan otoriter tutuma göre ise başarı düzeyini düşük ve orta algılayanlar ile iyi ve çok iyi algılayanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur. Babadan algılanan demokratik tutuma göre başarı düzeyini düşük ve orta algılayanlar ile iyi ve çok iyi algılayanlar, başarı düzeyini iyi algılayanlar ile çok iyi algılayanlar arasında, babadan algılanan otoriter tutuma göre ise, başarı düzeyini düşük algılayanlar ile iyi ve çok iyi algılayanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur.

4. *Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeyleri arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?*

Algılanan anne-baba tutumları ve sosyal kaygı düzeylerinin arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumlarına göre farklılığına ilişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Algılanan Anne-Baba Tutumları ve Sosyal Kaygı Düzeylerinin Arkadaşlık Kurarken Zorluk Yaşama Durumlarına Göre Farklılığına İlişkin Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Değişken	Arkadaşlık Kurarken Zorluk Yaşama	N	Sıra ortalaması	Sd	χ^2	P	Anlamlı Fark
Anneden Algılanan Demokratik Tutum	Evet	34	245.34				
	Bazen	130	227.01	2	5.743	0.057	-
	Hayır	263	203.52				
Anneden Algılanan Otoriter Tutum	Evet	34	261.91				
	Bazen	130	218.87	2	6.701	0.035*	Evet-Hayır
	Hayır	263	205.40				
Babadan Algılanan Demokratik Tutum	Evet	34	268.60				
	Bazen	130	226.67	2	6.615	0.037*	Evet-Hayır, Bazen-Hayır
	Hayır	263	205.20				
Babadan Algılanan Otoriter Tutum	Evet	34	248.37				
	Bazen	130	221.02	2	4.207	0.122	-
	Hayır	263	206.09				
Sosyal Kaygı	Evet	34	247.53				
	Bazen	130	247.55	2	19.687	0.000*	Evet-Hayır, Bazen-Hayır
	Hayır	263	193.08				

p<,05

Arkadaşlık kurarken zorluk yaşanma durumuna göre anne ve babadan algılanan demokratik ve otoriter tutum ile sosyal kaygı düzeylerinin farklılaşması Kruskal-Wallis H testi ile analiz edilmiştir. Tablo 4'deki analiz sonuçları doğrultusunda arkadaşlık kurarken zorluk yaşanma durumuna göre anneden algılanan demokratik tutum ($\chi^2=5,743$; $p>0,05$) ve babadan algılanan otoriter tutum puanlarının ($\chi^2=4,207$; $p>0,05$) arkadaşlık kurarken zorluk yaşayan, zorluk yaşamayan ve bazen zorluk yaşayanlar arasında anlamlı düzeyde farklılık göstermediği, anneden algılanan otoriter tutum ($\chi^2=6,701$; $p<0,05$), babadan algılanan demokratik tutum ($\chi^2=6,615$; $p<0,05$) ve sosyal kaygı ($\chi^2=19,687$; $p<0,05$) puanlarının ise anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumlarına göre gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla grupların ikili kombinasyonları üzerinden Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda, anneden algılanan otoriter tutum alt boyutunda arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumuna evet diyenler ile hayır diyenler arasında, babadan algılanan demokratik tutum alt boyutunda arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumuna evet ve bazen diyenler ile hayır diyenler arasında, sosyal kaygı düzeylerine göre arkadaşlık kurarken zorluk yaşama durumuna evet ve bazen diyenler ile hayır diyenler arasında anlamlı fark bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada ilköğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu bölümde araştırma verilerinin analizinden elde edilen istatistiksel sonuçlar tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, anneden algılanan demokratik tutum ile anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan demokratik ve otoriter tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Anneden algılanan otoriter tutum ile sosyal kaygı, babadan algılanan demokratik ve otoriter tutum arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Anneden ve babadan algılanan demokratik tutum ile sosyal kaygı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Babadan algılanan demokratik tutum ile babadan algılanan otoriter tutum arasında, babadan algılanan otoriter tutum ile sosyal kaygı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Karlı'nın (2019) yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin kaygı düzeyleri ile demokratik tutum, otoriter tutum ve koruyucu istekçi tutum arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Demokratik anne baba tutumu yükseldikçe sürekli kaygı azalmaktadır. İstekçi anne baba tutumu yükseldikçe sürekli kaygı yükselmektedir. Otoriter anne baba tutumu yükseldikçe sürekli kaygı yükselmektedir. Akyıl (2000) yaptığı araştırmada, annenin aşırı korumacılığının ve babanın duygusal sıcaklığının sosyal anksiyeteye en fazla etki eden çocuk yetiştirme davranışları olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca annelerini “yüksek ilgi-düşük koruma” olarak algılayan ergenlerin sosyal anksiyete puanlarının “yüksek ilgi-yüksek koruma” ve “düşük ilgi-düşük koruma” olarak algılayan ergenlerden daha az olduğu bulunmuştur. Sürekli kaygı üzerinde etki yapan davranışların ise annenin reddi ve aşırı korumacılığı olduğu saptanmıştır. Dokuzlu (2016) yaptığı araştırmada, otoriter anne baba tutumu ile kaygı düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit etmiştir. Bu araştırma sonuçlarına göre otoriter anne babaların çocuklarına karşı otoriter ve baskılayıcı tutumlarının çocukları üzerinde gereğinden fazla kaygıya neden olduğu söylenebilir. Ayrıca araştırmada diğer araştırmalardan farklı olarak demokratik anne baba tutumu ile sosyal kaygı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Türkiye’de aileler demokratik tutumu benimseseler de çocuklarını denetlemekte ve davranışlarını yönlendirmektedirler (Gürkaynak, 1979). Aileler, hem koruyucu hem denetleyici hem de ilgili olabilmektedirler. Bundan dolayı, araştırmada anne-baba tutumlarını farklı algılayan ilkökul öğrencileri arasında sosyal kaygı düzeyleri yönünden fark çıkmamış olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre cinsiyete göre anneden algılanan demokratik tutum, babadan algılanan demokratik tutum puanları kızlar ve erkekler arasında anlamlı düzeyde bir farklılık göstermemektedir. Anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan otoriter tutum ve sosyal kaygı puanlarında ise anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Anneden ve babadan algılanan otoriter tutum da erkeklerin kızlara göre, sosyal kaygı da ise kızların erkeklere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. Buna göre erkek öğrenciler, hem annelerini hem de babalarını daha otoriter olarak algılamakta, kızlar daha fazla sosyal kaygı duymaktadırlar.

Burt, Cohen ve Bjorck (1988), yaptıkları çalışmada, cinsiyete göre anne ve baba tutumları arasında anlamlı farklılık bulmuşlardır. Umucu Alpoğuz’un (2014) yaptığı araştırmada ise cinsiyet faktörünün algılanan anne tutumları üzerinde etkisi bulunmazken baba tutumları üzerinde etkisi bulunmuştur. Çakmak ve Hevedanlı (2005) yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonucunda, kız öğrencilerin kaygı düzeylerinin erkek öğrencilerin kaygı düzeylerinden yüksek olduğu görülmüştür. Aynacı (2018), aile danışmanlığı merkezine başvuranların kaygı düzeyleri ile dindarlık durumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, somatik belirtiler alt boyut puan ortalamalarının araştırmaya katılan kişilerin cinsiyeti bakımından anlamlı düzeyde farklılık gösterdiğini saptamıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre kadınların somatik belirtiler alt boyut puan ortalamalarının, erkeklerden anlamlı düzeyde fazla olduğu görülmüştür. İzgiç, Akyüz, Doğan ve Kuğu (2000) da, yaptıkları araştırmada sosyal kaygının kızlarda erkeklere göre daha yaygın olduğunu bulgulamışlardır. Literatürde yer alan araştırmalarda ve yapılan bu araştırmada sosyal kaygı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunurken kızların sosyal kaygı düzeyi puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun sebebi olarak, kızların eleştirilmeye ve yönlendirilmeye karşı hassasiyetleri, sosyal ilişkilerde kabul beklentilerinin erkeklere göre daha yüksek oluşu ve daha çabuk incinebilir oluşları (Cui & Vaillant, 1997; Weiner, 1998) gösterilebilir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda okul başarı düzeyine göre sosyal kaygı puanları arasında anlamlı farklılık bulunmazken anneden algılanan demokratik tutum, anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan demokratik tutum, babadan algılanan otoriter tutum puanlarında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur. Algılanan okul başarı düzeyi düşük olanların, anneden ve babadan algılanan demokratik ve otoriter tutum puan ortalamalarının okul başarı algısı orta, iyi ve çok iyi olanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum okul başarı algısı düşük olanların, okul başarı algısı orta, iyi ve çok iyi olanlara göre anne babalarını daha demokratik, daha otoriter olarak algıladıklarını ortaya koymuştur.

Gökçedağ (2001), lise öğrencilerinin okul başarısı ve kaygı düzeyi üzerinde anne-baba tutumlarının etkilerinin belirlenip karşılaştırılması amacıyla yaptığı araştırmada kendilerini başarısız olarak algılayan öğrencilerin demokratik tutum puanlarının en düşük, otoriter tutum puanlarının en yüksek olduğunu bulgulamıştır. Kendilerini çok başarılı olarak algılayan öğrencilerin diğerlerine göre demokratik tutum puanlarının en yüksek, otoriter tutum puanlarının ise en düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Umucu Alpoğuz (2014) yaptığı çalışmada, okuma tutumu ile akademik başarı üzerinde ana-baba tutumlarının etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Deslandes ve Potvin (1999), ergenlerin özerklik düzeylerinde ebeveynlik ve ebeveyn katılımı uygulamalarının ergenlerin yılsonu not ortalamalarına etkisini inceledikleri araştırmada, ergenlerin özerklik düzeylerinin okul notlarının kestirilmesine olanak sağladığı ve anne babaya ait sıcaklık, yol göstericilik ve özerklikle, izin verme tutumlarının çocuğun ders çalışmasıyla ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Yılmaz (2007), araştırmasında algılanan anne-baba tutumlarına göre akademik başarının anne ve baba tutumlarına göre anlamlı farklılığın olduğunu bulmuştur. Algılanan anne tutumlarına göre akademik başarının en yüksek demokratik tutumda, en düşük ise izin verici/ihmkar tutumda

ortaya çıktığı görülmüştür. Algılanan baba tutumları incelendiğinde de, akademik başarının en yüksek demokratik tutumda, en düşük ise izin verici/ihmalkar tutumda ortaya çıktığı görülmüştür. Literatürde yer alan bu araştırmalar neticesinde anne baba tutumlarının akademik başarıyı yordama da önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir. Ancak, Gültekin ve Dereboy (2011) yaptıkları araştırmada sosyal fobisi olanlarla olmayanlar arasında kendi öz bildirimlerine göre akademik başarıda istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark bulamamıştır. Sübaşı (2010) da çalışmasında, sosyal kaygı puanının akademik başarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı sonucuna ulaşmıştır. McCroskey ve Andersen (1976) çalışmasında, sosyal kaygı ile akademik başarı arasında anlamlı ilişki bulamamıştır. Sübaşı'na (2010) göre sosyal kaygısı yüksek olan öğrenciler, kalabalık sınıflarda iletişimin az olmasından dolayı kendilerini daha rahat hissedebilmektedir. Bu durum öğrencilerin etkin olmasına izin vermemekte ve bu sınıflarda öğretmen anlatımı daha ağırlıklı olmaktadır. Bundan dolayı sosyal kaygılı ve kaygısız öğrenciler arasında fark ortadan kalkabilmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda arkadaşlık kurarken zorluk yaşanma durumuna göre anneden algılanan demokratik tutum, babadan algılanan otoriter tutum puanları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan demokratik tutum ve sosyal kaygı puanları arasında ise anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Ayrıca anneden algılanan otoriter tutum, babadan algılanan demokratik tutum da arkadaşlık kurmada zorluk yaşama durumuna evet diyenlerin bazen ve hayır diyenlere göre, sosyal kaygı da ise bazen diyenlerin evet ve hayır diyenlere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları görülmüştür. Buna göre arkadaşlık kurmada zorluk yaşama durumuna evet diyenlerin bazen ve hayır diyenlere göre annelerini daha otoriter, babalarını daha demokratik olarak algılamakta oldukları ve bazen diyenlerin evet ve hayır diyenlere göre daha fazla sosyal kaygı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Akgün ve Aydın (2007) yaptıkları çalışmada, öğrencilerin kaygı düzeylerinin arkadaşlık kurma düzeylerinden etkilendiği bulgulamışlardır. Buna göre arkadaşlık düzeyleri “çok iyi” ve “iyi” olan öğrenciler arasında kaygı düzeyleri yönünden bir fark bulunamazken, arkadaşlık edinmede zorluk yaşayan öğrencilerin kaygı düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. La Greca ve Lopez (1998) de, sosyal kaygıyla yakın arkadaş sayısı arasında zıt yönlü bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan bir araştırmada da yakın arkadaşı hiç olmayan ya da sadece bir tane yakın arkadaşı olan ergenlerin sosyal kaygı puanları iki ve daha fazla yakın arkadaş olanlara göre anlamlı bir şekilde yüksek bulunmuştur. Bunlara ilaveten sosyal kaygı belirtileri gösteren çocukların, yaşadıkları huzursuzluğun yanı sıra okula devam etmede, akademik konularda, arkadaşlık kurma ve sürdürmede güçlükleri bulunmaktadır (Aydın & Sütcü, 2007). Ayrıca sosyal fobinin yordanmasına ilişkin farklı çalışmalarda arkadaşlık ilişkilerinin sosyal fobinin yordayıcıları olduğu tespit edilmiştir (La Greca & Harrison, 2005). Literatürde yer alan bu çalışmalarda da görüldüğü gibi sosyal kaygı ile arkadaşlık ilişkisi kurarken zorluk yaşama yönünden anlamlı ilişki bulunmaktadır, bulgular araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

Dinçer (2008) de yaptığı araştırmada, alt-üst sosyo-ekonomik düzeydeki ergenler arasında arkadaşlık ilişkileri alt boyutları ile algılanan anne baba tutum puan ortalamaları açısından anlamlı farklılıklar bulmuştur. Büyükşahin Çevik ve Çelikkaleli (2010), ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağımlılıklarını, cinsiyetlerine, algılanan ebeveyn tutumlarına ve ebeveyn eğitim durumlarına göre incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulguya göre arkadaş bağlılığı puanları algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Aktaş Özkafacı (2012) yaptığı çalışmada, annenin demokratik tutum alt boyut puanı ile çocuğun sosyal beceri düzeyi puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Diğer taraftan annenin otoriter, aşırı koruyucu ve izin verici tutum alt boyut puanları ile çocuğun toplam sosyal beceri düzeyi puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Sezer (2010) yaptığı araştırmada, cinsiyet, düşük düzeyde demokratik, orta ve yüksek düzeyde otoriter anne baba tutumları ile arkadaşlar ve çevresindeki kişilerle iletişim durumuyla kendilik değeri arasında anlamlı fark olduğunu bulmuştur. Literatürde yer alan çalışmalarda benzer ve farklı sonuçlar yer almaktadır. Bizim araştırmamızda anneden algılanan otoriter tutum ile babadan algılanan demokratik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunurken diğerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bunun sebebi çocuğun içinde bulunduğu çevre, akran etkisi, çocuğa ve ebeveynlere ait demografik değişkenler olabilir (Aktaş Özkafacı, 2012). Araştırmalarda da görüldüğü üzere sosyal kaygı da ebeveyn tutumları önemli bir etkidir; fakat bu etkenin yanı sıra pek çok değişkenin de çocuk üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bu durum araştırmanın sonucun farklı çıkmasına etken olmuş olabilir.

İlkokul öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırma, farklı ölçme araçları ve yöntemler kullanılarak daha geniş ve farklı örneklem gruplarıyla yapılabilir. Böylece araştırmanın farklı boyutlarda değerlendirilmesi mümkün olabilir. Bu kapsamda küçük yaş grubu çocuklarla nitel ve nicel boyamsal çalışmalar yapılarak bu araştırmadaki değişkenlerin etkisinin ilerleyen yıllarda da devam edip etmediği incelenerek, bu değişkenlerin birbirleriyle ilişkileri süreç içerisinde test edilebilir. Ayrıca okullarda anne-babaların ebeveynlik becerilerini arttırmaya yönelik aile eğitim programları ve öğrencilerin sosyal kaygı düzeylerini azaltmaya yönelik eğitim programları rehber öğretmenler tarafından hazırlanabilir. Bu doğrultuda deneysel desende çalışmalar gerçekleştirilerek sonuçlar birbiriyle karşılaştırılabilir. Algılanan anne

baba tutumları ve sosyal kaygıya yönelik çalışmalar öğrencilere, kardeşlerine ve anne babalarına yönelik uygulanabilir. Uygulamalar arasındaki farklar incelenebilir.

Kaynakça

- Akgün, A., & Aydın, S. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/6134/82271>
- Aktaş Özkafacı, A. (2012). *Annenin çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akyıl, Y. (2000). *Perceived parental child-rearing practices and social anxiety in Turkish adolescents* (Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Albano, A. M., DiBartolo, P. M., Heimberg, R. G., & Barlow, D. H. (1995). *Social phobia: Diagnosis, assessment, and treatment*. New York: The Guilford Press.
- Arı, R. (2005). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ayberk, A. (2011). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Aydın, A., & Sütcü, S. T. (2007). Ergenler için sosyal kaygı ölçeğinin (ESKÖ) geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(2), 79-89. Erişim adresi: <http://www.cogepderg.com/archives/archive-detail/article-preview/ergenler-iin-sosyal-kayg-leinin-esk-geerlik-ve-gve/30274>
- Aynacı, B. (2018). *Aile danışmanlığı merkezine başvuran kişilerin kaygı düzeyleri ile dindarlık durumlarının ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bacanlı, H. (2002). *Psikolojik kavram analizleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bal, U., Çakmak, S., & Uğuz, Ş. (2013). Anksiyete bozukluklarında cinsiyete göre semptom farklılıkları. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 22(4), 441-459. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/aktd/issue/2206/29337>
- Bandelow, B., Torrente, A. C., Wedekind, D., Broocks, A., Hajak, G. & Rüther, E. (2004). Early traumatic life events, parental rearing styles, family history of mental disorders, and birth risk factors in patients with social anxiety disorder. *European archives of psychiatry and clinical neuroscience*, 254(6), 397-405. doi: <https://doi.org/10.1007/s00406-004-0521-2>
- Baumrind, D. (1966). The effects of authoritative parental control on child behaviors. *Child Development*, 37(4), 887- 907. doi: 10.2307/1126611
- Bostan, S. (1993). *14-16 yaş ergenlerinin uyum düzeylerinin ve ana-baba tutumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bögels, S. M., & Brechman-Toussaint, M. L. (2006). Family issues in child anxiety: Attachment, family functioning, parental rearing and beliefs. *Clinical psychology review*, 26(7), 834-856. doi: <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2005.08.001>
- Brown, A. M., & Whiteside, S. P. (2008). Relations among perceived parental rearing behaviors, attachment style, and worry in anxious children. *Journal of Anxiety Disorders*, 22(2), 263-272. doi: <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2007.02.002>
- Burt, C. E., Cohen, L. H., & Bjorck, J. P. (1988). Perceived family environment as a moderator of young adolescents' life stress adjustment. *American Journal of Community Psychology*, 16(1), 101-122. doi: <https://doi.org/10.1007/BF00906074>
- Büyükşahin Çevik, G., & Çelikkaleli, Ö. (2010). Ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağımlılığının cinsiyet ebeveyn tutumu ve anne baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 225-240. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4385/60224>
- Caster, J. B., Inderbitzen, H. M., & Hope, D. (1999). Relationship between youth and parent perceptions of family environment and social anxiety. *Journal of Anxiety Disorders*, 13(3), 237-251. doi: [https://doi.org/10.1016/S0887-6185\(99\)00002-X](https://doi.org/10.1016/S0887-6185(99)00002-X)

- Cui, X. J., & Vaillant, G. E. (1997). Does depression generate negative life events? *The Journal of nervous and mental disease*, 185(3), 145-150. Retrieved from <https://journals.lww.com/jonmd/Fulltext/1997/03000>
- Çağdaş, A. (2012). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/6128/82187>
- Çapulcuoğlu, U., & Gündüz, B. (2013). Öğrenci tükenmişliğini yordamada stresle başa çıkma, sınav kaygısı, akademik yetkinlik ve anne-baba tutumları. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 201-218. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ebader/issue/44692/555214>
- Demir, T., Eralp-Demir, D., Türksoy, N., Özmen, E., & Uysal, Ö. (2000). Çocuklar için sosyal anksiyete ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Düşünen Adam*, 13(1), 42-48. Erişim adresi: https://www.dusunenadamdergisi.org/ing/dergipdf/dusunen_adam_dergisi_24afead7f9814ed695977a1fc21d1213
- Deslandes, R., & Potvin, P. (1999). *Autonomy, parenting, parental involvement in schooling and school achievement: Perception of quebec adolescents*. Canada
- Dinçer, B. (2008). *Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyde lise ikinci sınıfa devam eden ergenlerin anne baba tutumlarını algılamaları ile arkadaşlık ilişkilerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dokuzlu, E. (2016). *18-25 yaş arası üniversite öğrencilerinde anne-baba tutumunun kişinin kaygı düzeyleri ve bağlanma tipi ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erkan, Z. (2002). Sosyal kaygı düzeyi yüksek ve düşük ergenlerin ana baba tutumlarına ilişkin nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 120-133. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4365/59710>
- Erkan, Z., Güçray, S., & Çam, S. (2002). Ergenlerin sosyal kaygı düzeylerinin ana baba tutumları ve cinsiyet açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 64-75. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4365/59707>
- Erozkan, A. (2012). Examination of Relationship between Anxiety Sensitivity and Parenting Styles in Adolescents. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(1), 52-57. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=EJ978432>
- Gökçedağ, S. (2001). *Lise öğrencilerinin okul başarısı ve kaygı düzeyi üzerinde anne-baba tutumlarının etkilerinin belirlenip karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Gültekin, B. K., & Dereboy, İ. F. (2011). Üniversite öğrencilerinde sosyal fobinin yaygınlığı ve sosyal fobinin yaşam kalitesi, akademik başarı ve kimlik oluşumu üzerine etkileri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(3), 150-158. Erişim adresi: <http://www.turkpsikiyatri.com/PDF/C22S3/150-158>
- Gürkaynak, İ. (1979). *Sosyoekonomik düzey ve çocuk*. Ankara: Kelaynak Yayınevi.
- Hale, R. (2008). *Baumrind parenting styles and their relationship to the parent developmental theory* (Doctoral Dissertation). Pace University, New York.
- Hamarta, E., Baltacı, Ö., Üre, Ö., & Demirbaş, E. (2010). Lise öğrencilerinin utangaçlıklarının algılanan anne baba tutumları ve problem çözme yaklaşımları açısından incelenmesi. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 6(22), 73-82. Erişim adresi: <https://hdl.handle.net/20.500.12513/155>
- İzgiç, F., Akyüz, G., Doğan, O., & Kuğu, N.(2000). Üniversite öğrencilerinde sosyal fobi yaygınlığı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 1(4), 207-214. Erişim adresi: <https://hdl.handle.net/20.500.12418/1098>
- Jacobsson, L., Lindström, H., Von Knorring, L., Perris, C., & Perris, H. (1980). Perceived parental behaviour and psychogenic needs. *Archiv für Psychiatrie und Nervenkrankheiten*, 228(1), 21-30. doi: <https://doi.org/10.1007/BF00365740>
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karlı, N. (2019). *Lise öğrencilerinin anne baba tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Kaya, M. (1997). Ailede anne-baba tutumlarının çocuğun kişilik ve benlik gelişimindeki rolü. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9(9), 193-204. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/188683>
- Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- La Greca, A. M., Dandes, S. K., Wick, P., Shaw, K., & Stone, W. L. (1988). Development of the social anxiety scale for children: Reliability and concurrent validity. *Journal of Clinical Child Psychology*, 17(1), 84-91. doi: https://doi.org/10.1207/s15374424jccp1701_11
- La Greca, A. M., & Harrison, H. M. (2005). Adolescent peer relations, friendships, and romantic relationships: Do they predict social anxiety and depression?. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 34(1), 49-61. doi: https://doi.org/10.1207/s15374424jccp3401_5
- La Greca, A. M., & Lopez, N. (1998). Social anxiety among adolescents: Linkages with peer relations and friendships. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 26(2), 83-94. doi: <https://doi.org/10.1023/A:1022684520514>
- McCroskey, J. C. & Andersen, J. F. (1976). The relationship between communication apprehension and academic achievement among college students. *Human Communication Research*, 3(1), 73-81. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1976.tb00506.x>
- Mehtalia K., ve Vankar, G.K. (2004). Social anxiety adolescents. *Indian Journal of Psychiatry*, 46(3), 221-227. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2951647/pdf/IJPsy-46-221.pdf>
- Newman, B. M., & Newman, P. R. (2017). *Development through life: A psychosocial approach*. Boston: Cengage Learning.
- Özcan, H., Subaşı, B., Budak, B., Çelik, M., Gürel, Ş. C., & Yıldız, M. (2013). Ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki kadınlarda benlik saygısı, sosyal görünüş kaygısı, depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Journal of Mood Disorders*, 3(3), 107-113. doi: 10.5455/jmood.20130507015148
- Özyürek, A., & Demiray, K. (2010). Yurtta ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11(2), 247-256. Erişim adresi: <https://core.ac.uk/download/pdf/47254213.pdf>
- Peery, J. C., Jensen, L., & Adams, G. R. (1985). The relationship between parents' attitudes toward child rearing and the sociometric status of their preschool children. *The Journal of psychology*, 119(6), 567-574. doi: <https://doi.org/10.1080/00223980.1985.10542928>
- Polat, S. (1986). *Ana baba tutumlarının çocukların öğrenilmiş çaresizlik düzeyine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Sapmaz, F. (2011). *Bilişsel davranışçı yaklaşıma dayalı grupla psikolojik danışmanın sosyal anksiyete, reddedilme duyarlılığı ve kişilerarası duyarlılık üzerine etkisi* (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sertelin-Mercan, Ç. (2007). *Bilişsel- davranışçı yaklaşımla bütünleştirilmiş sosyal beceri eğitiminin ergenlerin sosyal kaygı düzeyine etkisi* (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin kendilik algılarının anne baba tutumları ve bazı faktörlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19. Erişim adresi: <http://efdergi.yyu.edu.tr>
- Sübaşı, G. (2010). Üniversite öğrencilerinde sosyal kaygıyı yordayıcı bazı değişkenler. *Eğitim ve Bilim*, 32(144), 3-15. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/818/171>
- Symonds, P. W. (1939). *The psychology of parent-child relationships*. Oxford: Appleton Century.
- Torucu, B. (1990). *13-14 yaşındaki gençlerin sosyo-ekonomik düzeyi ve anne-baba tutumlarındaki farklılıkların belirlenip benlik saygısına etkisinin araştırılıp karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Umucu Alpoğuz, D. (2014). *Algılanan ana- baba tutumlarının ilköğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarına ve Türkçe dersi akademik başarılarına etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Wiener, J. (1987). Peer status of learning disabled children and adolescents: A review of the literature. *Learning Disabilities Research*, 2, 62-79.

Yavuzer, H. (2000). *Ana baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, B. Ş., & Duy, B. (2013). Psiko-eğitim uygulamasının kız öğrencilerin benlik saygısı ve akılcı olmayan inançları üzerine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 68-81. Erişim adresi: <http://www.turkpsidrdergisi.com/index.php/pdr/article/view/72>

Yılmaz, G. (2013). *Ergenlerde mobil telefon bağımlılığının sosyal anksiyeteye etkisinin bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, Y. (2007). *Anne-baba tutumları ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul başarısı ve özerkliklerinin gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Extended Abstract

Social anxiety is a disorder that caused by the concern of a person feeling underestimated in a crowd, rising of behavioral, physiological, somatic, cognitive and psychological symptoms and also it causes a significant decrease in the functional level of the person (Bal, Çakmak and Uğuz, 2013). Hypersensitivity to criticism, negative evaluation, rejection, difficulty in defending his rights, low self-esteem or lack of self-confidence may also be seen in individuals with high social anxiety levels (Sertelin-Mercan, 2007). Parents of individuals with high social anxiety may be overprotective, indifferent, negligent and inclined to embarrass their children (Erkan, Güçray and Çam, 2002). These attitudes of parents may affect the personality structure of the child (Kaya, 1997). Parental attitudes have a major impact on the shape of the child's personality structure (Çağdaş, 2012; Çapulcuoğlu and Gündüz, 2013; Jacobsson, Lindström, Von Knorring, Perris and Perris, 1980; Newman and Newman, 2017).

Studies have identified parents of anxious children as over-controlling, over-intrusive, unable to show enough affection and love, and more demanding (Erkan et al., 2002; Özyürek and Demiray, 2010). Most of the people who are constantly criticized, sought mistakes, accused and ridiculed by their parents in childhood have fear of inadmissibility and failure, low self-esteem and anxiety disorders (Yılmaz and Duy, 2013).

Sources indicate that individuals with high levels of anxiety may experience identity problems, adaptation problems, and encounter difficulties in their work lives (Özyürek and Demiray, 2010; Peery, Jensen and Adams, 1985). Social anxiety appears as a problem in daily and social life and also it can cause many problems and even abnormal situations (such as depression, suicide), (Bandelow et al., 2004; Mehtalia and Vankar, 2004; Sübaşı, 2010). It is of great importance to know and prevent the causes of social anxiety that affect life so much.

By examining the social anxiety status of elementary school students, early measures can be taken in cooperation with the school, teacher and family in order to prevent the undesirable consequences of the factors that causes this situation. Contrary to past estimates of theoretical assumptions, more social anxiety is reported in small classes (Demir, Eralp-Demir, Türksoy, Özmen and Uysal, 2000). This study is supposed to make a significant contribution to the field.

The aim of this study is to determine the relationship between perceived parental attitudes and social anxiety levels of primary school students. In the research ,which was conducted through the descriptive research method, relational survey model was used. The independent variable of this study is the perceived parental attitudes of primary school students and the dependent variable is social anxiety levels. The study group of this research consists of 427 students at the age between 9 and 11 studying in two primary schools, in Selcuklu, Konya in 2017-2018 academic year. Of the 427 students in the study group, 227 (53.2%) are female and 200 (46.8%) are male.

The research data was collected by using Personal Information Form, Parental Attitude Scale-Revised, and Social Anxiety Scale for Children. The suitability of the data for normal distribution was measured by using the Single Sample Kolmogorov Smirnov Test. As a result of the test, since $p < 0.05$ was found, data or distribution was accepted not to have normal distribution. To analyze the data, Spearman correlation analysis was used to test the significance between perceived parent attitudes and social anxiety scores. Mann Whitney U Test was used to examine whether perceived parental attitudes and social anxiety scores differed by gender. Kruskal Wallis H-Test was used to examine whether perceived parental attitudes and social anxiety scores differed according to their achievement levels in the school, having difficulty in making friends and having problems in family relations. The analyzes were performed by using SPSS 18.00 package program. The significance level of the research data was determined as $p < 0.05$.

According to the results of the study, there was no relationship between perceived democratic attitude from mother and father and social anxiety. A significant relationship was found between authoritarian attitude perceived from

mother and father and social anxiety. There was no significant difference between the democratic attitude perceived by the mother and father according to gender a significant difference was found between the scores of perceived authoritarian attitude from mother, authoritarian attitude from father and social anxiety scores. While there was no significant difference between school achievement level and social anxiety scores, there was a significant difference between the scores of the democratic attitude perceived from mother, the authoritarian attitude perceived from mother, the democratic attitude perceived from father, and authoritarian attitude perceived from father. There was no significant difference between democratic attitude perceived by the mother and the authoritarian attitude perceived by the father according to the difficulty in making friends. Significant difference found between the authoritarian attitude perceived from mother, democratic attitude perceived from father, and social anxiety scores.

This study, which examines the relationship between perceived parental attitudes and social anxiety levels of primary school students, can be conducted with larger and different sample groups by using different measurement tools and methods. By conducting qualitative and quantitative longitudinal studies with small age children, the relationship between these variables can be tested in the process by examining whether the effects of the variables in this study continue in the following years. Family education programs aimed at increasing parenting skills of parents in schools and education programs aimed at reducing students' social anxiety levels can be prepared by guidance teachers. Experimental design studies can be performed to compare the results. Studies on perceived parental attitudes and social anxiety can be conducted for students, siblings and parents. The results can be compared.